

РЕШЕНИЕ

№ 3350

гр. София, 21.05.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, IX КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ,
в публично заседание на 23.04.2021 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Деница Митрова

ЧЛЕНОВЕ: Диляна Николова

Снежанка Кьосева

при участието на секретаря Теменужка Стоименова и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **1828** по описа за **2021** година докладвано от съдия Деница Митрова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 285, ал. 1 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража /ЗИНЗС/ във връзка с чл. 208 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/.

Образувано е по повод касационната жалба вх. № 35916 от 16.11.2020г. по описа на Административен съд София град, подадена от А. Д. Д., чрез адв. А. И. от САК, срещу Решение № 5513 от 15.10.2020г. по адм. д. № 9795/2019г. по описа на Административен съд София - град, Първо отделение, 14 – ти състав, с което е отхвърлен предявеният от него иск за обезщетение за неимуществени вреди срещу Главна дирекция "Изпълнение на наказанията /ГДИН/, с правно основание чл. 284 от ЗИНЗС вр. чл. 203 от АПК вр. чл. 1 и чл. 4 от ЗОДОВ и цена 200000лева като неоснователен и недоказан.

В жалбата се твърди, че решението е неправилно поради нарушение на материалния закон, съществено нарушение на съдопроизводствените правила и е необосновано. Инвокират се доводи за ограничаване на процесуалните права на ищеца предвид отказа на едноличния състав на АССГ да допусне до разпит втори свидетел по делото, което е довело до лишаване от възможността му да докаже твърденията, изложени в исковата молба. Твърди се, че съдът не е изяснил релевантни за исковата претенция факти, извършил е повърхностен анализ на установените по делото факти, поради което касаторът оспорва правните му изводи са като неправилни. Иска се отмяната на

съдебния акт и уважаване на исковата претенция, алтернативно - връщане на делото за ново разглеждане от първоинстанционния съд. В съдебно заседание касаторът, редовно призован, не се явява. Представява се от служебно назначения защитник адв. И., който поддържа касационната жалба. Моли настоящата инстанция да отмени решението на първоинстанционния съд, като бъде определено обезщетение или делото да бъде върнато за ново разглеждане от друг състав на АССГ.

Ответникът по жалбата - Главна дирекция „Изпълнение на наказанията”, редовно призован, не изпраща представител. По делото е постъпила молба от процесуален представител юрк. Д., с която оспорва жалбата и претендира разноски.

Представителят на Софийска градска прокуратура, прокурор К., дава заключение за неоснователност на касационната жалба, моли решението на първоинстанционния съд да бъде потвърдено като правилно и законосъобразно.

Настоящата инстанция, след като съобрази доводите на страните и прецени събраните по делото доказателства, приема от фактическа и правна страна следното:

Касационната жалба е процесуално допустима - депозирана е в срока по чл. 211, ал. 1 АПК, от надлежна страна и срещу подлежащ на инстанционен контрол съдебен акт.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

Първоинстанционният съд е приел, че е сезиран с иск по реда на чл. 284, ал.1 от ЗИЗНС за присъждане на обезщетение за времето от 20.04.2019 г. до 26.08.2019 г. срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ неимуществени вреди в размер на 200 000 лв. (двеста хиляди лева), изразяващи се в: „постоянно влошаване във времето на здравословното състояние“ (стенокардия, миокарден инфаркт); пребиваване в затвора при нечовешки и унижителни условия - лишаване от течаща вода, мръсни килии с хлебарки и дървеници, липса на помещения за пушачи; храна „под всякаква критика“, небоядисани легла“, както и че вредите са резултат от „непредприемане на абсолютно никакви реални действия от Администрацията“.

От фактическа страна съдът е установил, че А. Д. Д. е постъпил в ЗО – К. на 23.04.2019 г. и е бил настанен в първо спално помещение на трета група с още четирима други лишени от свобода. Площта на помещението е 25,57 кв.м. и има самостоятелен санитарен възел. През 2016г. в затворническото общежитие е бил извършен ремонт, с подмяна на прозорците (с размери 175/145 см. и с възможност за отваряне/проветряване, с достъп на дневна светлина) и обновяване на санитарните помещения; поради това, че общежитието не се снабдява с вода от централен водопровод, а от специално изграден за целта резервоар, чиято вместимост не позволява подаване на вода 24 часа, е установен график: студена вода има в продължение на седем часа и половина през деня, топла – един час сутрин и един час вечер, а през нощта водата се спира, за да се напълни резервоарът. Осигурено е електрозахранване. Ежемесечно на лишените от свобода са осигурявани хигиенни материали за почистване и хигиенизиране на помещенията. Храната е приготвяна съгласно нормативно определени от министъра на МП норми, като шест дни от седмицата в менюто има месо, а един ден – риба. Храненето се извършва в спалните помещения, където са осигурени условия за това. Ежемесечно администрацията, посредством [фирма], е осигурявала обезпаразитяване и дезинфекция на спалните помещения. Началникът на ЗО „К.“ е издал през м.02.2019 г. две заповеди, с които е сформирана комисия за надзор върху чистотата и хигиената, а в комисията участва и представител на Съвета на колектива (от състава на лишените от свобода). Има обособени специални помещения за пушачи, като л.св. Д. е настанен именно в такава.

Посоченият от ищеца свидетел К. Й. К. твърди, че е пребивавал в ЗО „К.“ до м. април, 2020 г., откъдето познава Д., тъй като били в съседни помещения, бил председател на самодейния колектив (Съвета на колектива) и като такъв всеки ден посещавал помещението, в което е настанен Д., заради оплакванията му от безсъние, от храната (всеки ден му давали само сирене и хляб). Свидетелят споделя, че накарали Д. да изхвърли дюшека си, защото бил с дървеници, поради което четири месеца е спал на кашони. Ищецът се оплаквал и от влошеното си здраве, и от фелдшер Й., който се отнасял „малко небрежно“ и му давал само хапче.

Първоинстанционният съд е извел извод, че предявеният иск за заплащане на обезщетение за причинени неимуществени вреди от нарушения на чл. 3 от ЗИНЗС е недоказан по основание и размер, и го е отхвърлил. Съдът е посочил, че ищецът е пребивавал в помещение, което е отговаряло на минималните, нормативно определени изисквания за изтърпяване на наказанието условия. Помещението е било осветено, с отваряем прозорец. На следващо място предходната инстанция е посочила, че Д. не е доказал твърденията си за наличието на дървеници, хлебарки и гризачи, тъй като от ответника са представени доказателства за сключен договор за деретизация. В този смисъл са и изложените съображения от съда за липсата на постоянно течаща вода. На следващо място не са кредитирани показанията на свидетеля К., тъй като не е бил в едно спално помещение с ищеца, поради което не е дадена вяра и на посоченото от него, че дюшекът на Д. е бил изхвърлен, защото е бил пълен с дървеници. Приети са за неоснователни доводите на ищеца за претърпени вреди от неосигуряването на здравословна храна, както и че той се е хранел само с хляб и сирене, а по отношение на небоядисването на леглата първоинстанционният съд е посочил, че това не представлява нарушение на чл. 3, ал.2 от ЗИНЗС, защото става въпрос „за помещение, предназначено за изтърпяване на наказание „лишаване от свобода“. В заключение съдът е приел, че по отношение на исковата молба не са изпълнени изискванията по чл. 3, ал.3 от ЗИНЗС, както и тези по чл. 285, ал.1 ЗИНЗС вр. чл. 203, ал.1 АПК вр. чл. 1 и чл. 4 от ЗОДОВ.

Решението е неправилно, постановено при допуснати съществени нарушения на производствените правила и при неспазването на закона.

На първо място съдът е допуснал неправилно квалифициране на производството като по реда на чл. 285, ал.1 ЗИНЗС вр. чл. 203, ал.1 от АПК вр. чл. 1 и чл. 4 от ЗОДОВ, тъй като е направил незаконосъобразно смесване на производствата по чл. 284 от ЗИНЗС и чл. 1 от ЗОДОВ, което от своя страна е довело до неправилно разпределение на доказателствената тежест между страните.

Следва да се посочи, че законодателят с въвеждането на производството по чл. 284 и сл. от ЗИНЗС предвижда, че това е самостоятелно производство, в което специализираните органи по изпълнение на наказанията са длъжни да предоставят информация от значение за правилното установяване на фактите по делото (чл. 284, ал.3, изр.1 от ЗИНЗС) с цел опровергаване на предполагаемо настъпилите неимуществени вреди (чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС). Касателно първоинстанционният съд е приел, че производството му се развива по реда на чл. 1 от ЗОДОВ, в хода на което твърдените и претърпени вреди трябва да бъдат доказани от ищеца. Този подход на предходната инстанция е несъобразен както с решението по делото Н. и други срещу България на ЕСПЧ, така и с § 49 ПЗР ЗИД, ДВ, бр. 13/2017 г., който изрично посочва, че образуваните до неговото влизане производства по ЗОДОВ за причинени вреди на лишените от свобода или задържани под стража от задържане в лоши условия, се

разглеждат по реда на чл. 284, ал.1 от ЗИНЗС. Редакцията на чл. 285, ал.1 от ЗИНЗС е идентична на редакция на чл. 1, ал.2 от ЗОДОВ при определянето на реда, по който следва да се развива производство и тя не прави квалификационната препратка чл. 285, ал.1 ЗИНЗС вр. чл. 203, ал. 1 от АПК, вр. чл. 1 от ЗОДОВ. Задължение на съда е да съобрази приложението на глава единадесета на АПК и търсеното обезщетение за претърпени неимуществени вреди по част седма от ЗИНЗС, както и правилно да разпредели доказателствената тежест, която в настоящето производство по силата на закона е възложена на ответника. След като това не е сторено от страна съда, то той е разгледал производството по делото при допуснато съществено процесуално нарушение, с което е ограничил правото на защита на А. Д..

На следващо място касационната инстанция констатира, че съдът не се е произнесъл по целия исков период. От данните по делото е видно, че ищецът с исковата си молба е посочил, че периодът, през който са причинени неимуществените вреди е от 20.03.2004 г. до 26.08.2019 г. Този исков период е посочен и в доклада на съда, обективиран в определение от 11.02.2020 г. по делото. По време на откритото съдебно заседание, проведено на 08.06.2020 г., ищецът е направил искане за промяна на исковите период и претендирано обезщетение, както следва вместо „от 20.03.2004 г. до 26.08.2019 г.“, става „от 20.04.2019 г. до 26.08.2019 г.“ и вместо „200 000,00 лв.“, се променя на „840,00 лв.“. По така направеното искане за промяна, първоинстанционният съд не се е произнесъл в това съдебно заседание, защото е дал възможност на ответника да вземе становище по него в следващото такова. То се е провело на 05.10.2020 г., като на него ищецът се е отказал от искането си за изменение на исковата претенция и изрично е заявил, че поддържа търсеното обезщетение от 200 000,00 лв. При това положение съдът е приел, че не е необходимо да се произнеса с нарочно определение.

С оглед така описаната фактическа обстановка, ищецът претендира обезщетение в размер на 200 000,00 лв. за периодът от 20.03.2004 г. до 26.08.2019 г., а съдът в контролирания краен акт е посочил, че исковата претенция е неоснователна само за периода от 20.04.2019 г. – 26.08.2019 г. Следователно той не се е произнесъл в пълнота на иска и не е изложил абсолютно никакви аргументи относно допустимостта и основателността на претенцията за периода от 20.03.2004 г. до 19.04.2019 г.. По делото не се открива нарочно определение за периода от 20.03.2004 г. до 19.04.2019 г., поради което касационната инстанция приема, че предходната инстанция не се е произнесла по него.

Така посочените процесуални нарушения са от категорията на съществените, което обуславя отмяната на решението на първоинстанционния съд и връщане на делото на друг състав за ново произнасяне, без да е необходимо касационната инстанция да проверява съдебния акт относно неговата материална законосъобразност.

При новото разглеждане на делото съдът трябва да се произнесе по основателността на исковата претенция и нейния период, след като преди това е разпределила доказателствената тежест между страните, съгласно чл. 284 от ЗИНЗС и в тази връзка се дадат указания на ответника, Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, да предостави информация относно правилното установяване на фактите по делото, а именно: „дюшек с дървеници“, неговото изхвърляне и спане от ищеца върху картони; диета, по която е предоставяна храна на Д., да ангажира доказателства за извършен ремонт и кога в 3 група на ЗО „К.“ и спалното помещение на Д., в тази връзка при необходимост да се изиска от трето неучастващо по делото лице – Инспекторатът по

чл. 46 от Закона за администрацията в МП, доклад по извършена проверка по жалби с рег. № 94 – К – 164 от 03.09.2018 г. и рег. № 01 – 00 – 78 от 17.09.2018 г. по описа на Министерство на правосъдието с оглед установяване на битовите условия в общежитието. Не на последно място съдът ще следва да се произнесе и по отношение на твърдението на ищеца за липса на течаща вода и становището на ответника по този въпрос, съобразно предписанието на чл. 20, ал.3 от Правилника за приложения на ЗИНЗС, както и по отделно всяко едно от твърденията, посочени в исковата молба, за нарушаване на правата му по чл. 3, ал.2 от ЗИНЗС.

Предвид изложените съображения, настоящата инстанция намира, че са налице визираните в касационната жалба основания за отмяна на обжалваното решение. Същото като неправилно и незаконосъобразно следва да бъде отменено и делото върнато за ново разглеждане от друг състав на първоинстанционния съд, който следва да се произнесе относно разноските по спора.

Мотивиран от гореизложеното и на основание чл. 222, ал. 2, т. 1 АПК, Административен съд София - град, IX - ти касационен състав.

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 5513 от 15.10.2020г. по адм. д. № 9795/2019 г. по описа на Административен съд София - град.

ВРЪЩА делото за ново разглеждане от друг състав на Административен съд – София град при съобразяване на дадените указания по тълкуването и прилагането на закона. Решението е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

1:

2: